

BÉTSI MAGYAR KURIR.

és

SOKFÉLE, TOLDALÉKÜL.

Nr. Indult: Pénteken, November' 1-ső napján, 1833. 36.

NAGY BRITANNIA.

A' régi költsönre nézve, a' Görög Kormányhoz intézett felírásokra a' hitelezőknek, a' Görög Követ Hertzeg Suzo Mihály imígy válaszolt: „Uraim! A' Görög Kir. Regenség, vette az Uraknak az 1824 ki és 1825-ki költsön miatt küldött felírásokat, mellyben ama két rendbeli adósság lerovása végett külömbféle javallatokat tesznek. Ennek következtetésében nekem meghagyatott, melly szerint az Uraknak kijelentsem, hogy egy' javallat sem megegyeztethető az említett költsön tulajdonságával, sem a' Görög Kormányra bízott Görög Statusok hasznaival. A' huzomos, ésvéres háború után meggyengült Ország segéd forrásai, egyedül az új költsön lerovására elegendők, a' mi azon felül fenn marad, az, az inségre jutott Ország felemelésére fordittatik, koránt sem pedig olly adósságok lefizetésére, mellyek egy még el nem esmertt Kormány által tétettek, még minekelőtte Görög Ország a' független Statusok sorába lépett volna, és a' mellyekre nézve, még némünémű nehézségek forognak fenn, kivált a' második rendbeli miatt. Azután azt is meg kell jegyezni Uraim, hogy azon régi költsön bátorságául kinevezett zálog nints bizonyosan, és pontosan kijegyezve, ha bár a' zálogra való jus nem tagadtatik is. Görög Országot akkor időben tsak nem egészen Török katonák szállották meg, s a' Görög birtokok szünet nélkül vál-

toztak. Igy Candia, és Samos szigetek, mellyek akkor Görög Státushoz tartoztak, és a' mellyek különös zálogul nevezettek ki, a' fényes Portánál maradtak, és így, ha bár a' kötelezés igaz jusson alapúl, még is azon szigetek jelen birtokosságát illeti. Ebből magától foly Uraim! hogy javallatai el nem fogadhatók. A' görög Kormány még is feltartja magának, a' dolgot máskor nagyobb fontolóra, és a' régi költsönre nézve azt tenni, la' mi Görög Ország jövődöbeli segédforrásaival megegyeztethető leend. Páris Sept. 20-kán 1833. (Aláírás) Hertzeg Suzo Mihály.

Azon Commissió, melly a' Liverpooli választások megvizsgálására kinevezetett, nagyon rüt színekkel festi, ezen gazdag, és munkás Városban, a' polgárok közt, a' Major, és Parlamentalis tagok választásakor divatba jött megvesztegetéseket. Ezen tudósításból kiséül, hogy az 1827-ki Major választáskor, a' vesztegetés 6 Schillingről, 20 font sterlingre hágott, — és az 1830 ki Parlamenti választáskor 2 font sterlingről 80 fontra, — továbbá, hogy ugyan azon választáskor 2661 polgárok voltak systematic megvesztegetve, — hogy az Esküdtek Törvényszéke, a' Liverpooli megvesztegetést már 1827 ben a' Státust veszedelmeztetőnek nyilatkoztatá, a' miért parantsolat adatott ki újonti választás végett. Egy ízben már bill is terjesztetett a' Parlament elibe, mellynek erejénél fogva Liverpoolt a' választ-

hatás jussától meg akarták fosztani. Ilyen környülállások között, nem lehet a' Commiszszio tudósításának foglalatián tudálkozni, midőn az javaltatik, — melly szerint egy bill hozattassék az említett Város Választható jussának megszorítására, és mind a' Parlamentalistagokat, mind a' Municipalis tisztviselőket illető Választás Systema telyes megváltoztatására.

Még nem tudatik, minő rendszabásokhoz fog az Angoly Cabinét nyulni Spanyol Országra nézve. Némelleyek szerint a' Miniszterium semmibe sem avatkozik, hanem tsak a' Frantzia Kormányt tártja szemmel. A' Spectator azt tanátsolja: ne nézzen az Angoly Kormány senkire, hanem tsak kötelességét tartsa szeme előtt, melly abban áll, hogy a' békességet minden esetre feltartsa, 's legfellyebb azt leheti, hogy nehány hajót Spanyol Országba küldhet, Brittus jószágnak a' háhorú veszélyeitől való mególtalmazása végett.

(Morning Herald.) Noha a' veszély még tsak meszsziőről fenyeget, még is a' fő Városban is nem lehetetlen kitörése. Mindenütt mély tsendesség uralkodik, — de tsak azért, hogy később annál nagyobb legyen a' zürzavar. Minden rendű lakosok, kik az Udvarralközbenvetetlenül nintsenek öszveköttetésben, érzéseket a' Kormány ellen, vagy mellett, tartózkodnak kinyilatkoztatni. E' szerint sem öröm, sem szerfeletti nyughatatlanság. Az Apostolicusok, és Carlisták formáltak egyetlen egy felekezetet: „thrónus és óltár“ jelszavok, 's ez, varázserőként hatott a' lakosokra. Azonkívül a' papságnak gazdagságával, és a' Királyi önnkénteseknek fegyverekkel parantsolhatnák, és nints olly veszély, mellyre fejeket nem vetnék. Más részről a' Liberalisok, a' Constitutionalisok, Republicanusok, Christinók, és a' fiatal Királyné pártosai nem bírnak

azon segéd eszközökkel, és így semmit sem is kezdhetnek a' Kormány nélkül: ez pedig, és a' Királyné szövetségesei, úgy annyira meg vagynak győződve a' nép szeretete felől, hogy el sem lehetik, hogy a' Carlisták böldeguhatnának. Azomban, — még is megtörténhetik.

(Courier.) A' Királyné, Proclamatiójában a' Spanyol nép kívánságát jelenté ki, mert a' Nemzetnek most békességre, nem pedig polgári háborúra vagon szüksége, hogy az Ország bel-sejében javításokat vehessen elő.

(Morning Post.) Ha jeles Spanyol Kereskedők azt állítják, hogy Don Carlos zászlója Biscaya felett dadalmasan lobog, az annyival inkább hitelt érdemel, mivel a' hír olyanoktól származott, kik a' Regensné szövetséges társai. Ily környülállások között Don Carlos, a' Spanyol Király, még pedig azon törvény szerint, mellyet az Uralkodási rendre nézve a' nép már rég-ólta elfogadott. Egy — a' nép kinézetében, és kívánságaiban fundált törvényt nem lehet felforgatni sem — tsupán a' maga személyes érdekére tekintő, 's hitvese által Kormányzott Fejedelemnek testamentoma, sem egy titkos törvényadásnak holt betűi által, mellyek, hogy egyes esetre alkalmaztatódjanak, a' setétségből, melly böltsője, és sírja való, ki emeltetett. Törvényesen a' kérdés már meg van fejtve, most az hibázik, hogy tetteleg is meg fejtődjék, a' mi egyedül a' Spanyol nemzetet illeti, — ez pedig tsak hamar meg fogja azt fejtteni, ha egyszer magára hagyatlik, de nem kell ám külső Hatalmasságnak magát a' dologba avatnia.

Az előkelő rendűek Spanyol Országban, — a' Korona két Candidatusai között véghez menendő egyesség pontjait már előre elkészítették, mellyeknek elfogadások szintolly kívánatos, mint

nehéz: különösen pedig azért nehéz, mivel egyik Félnek az Uralkodásról minden esetre le kell mondania. A' javallott házasságkötés Don Carlosnak fija, és az elhunyt Királynak leánya között, leginkább helyreállítaná a' békeséget, de a' Királyné nem akar olly kötésbe megegyezni, melly ha bár tiszteletességet eszközölné, de a' hatalmat kezéből kiragadná.

Miolta a' bé nem avatkozásnak principiuma az Európai Hatalmasságok politikájoknak vezértsillagúl jegyeztetett ki, azolta nints vége hoszsza a' beavatkozásnak. Uj alkalom adja most elő magát Spanyol Országra nézve: a' népek az igaz, mint akármelly más független Nemzetnek jussa vagyon Kormányt; és Kormányzót magának választani: úgy, de itt Korona örökösödési rendről van a' szó; már pedig akkor a' többiek sem dughatják össze kezeket? Ha a' Nemzet inkább szereti Don Carlost, mint a szabad Kormányt, akkor Angoly, 's Frantzia Országoknak nints jussok magokat Spanyol Ország akaratjának ellené szegezni, éppen olly kevéssé, mint Spanyol Orzágnak jussa nem volna az Angoly, vagy Frantzia thronusra Királyt helyheztetni. Azt tsak el nem hihetjük, hogy Frantzia Ország akarná meghatározni az Uralkodási rendet Spanyol Országban, tsak hogy az által Lajos Filep familiáját gazdagítsa. Az a' tiorba, melly kereskedésünkön, és betsületünkön esett, midön Hollandiát megtámadtuk, hogy Lajos Filep vejét béiktassuk, Minisztereinknek olly jó tanítást ada, hogy az Orleansi Dynastia miatt nem egy hamar verik magokat költségbe.

A' megérkezett Rosz Kapitány útaról értésünkre esett: Midön ő (Rosz) 1829-ben kikeletkor elindult, Spitzbergán szándékozott telelni, és úgy azután éjszak nyugot felé venni útját: mennyiben felelt meg útazása, várako-

zásunknak, azt majd kiadandó munkájából meg fogjuk látni. Back Kapitány jelenleg szinte azon tzelből utazik, 's a' telet, mint a' Londoni geographiai társaságnak írta, Cheper vyan gban, 61 grad. éjsz. szél. és 115 grad. nyug. hoszsz. alatt fogja kihúzni.

G Ö R Ö G O R S Z Á G.

Néhány héttől fogva, különböző gyanús hírek szárnyallanak Görög Ország felett. Nem régen a' Regenséghez egy elfogott levél jutott, mellyben Ö Felsege a' Bajor Király megkérettetik, mozdítana el a' Regenség 5 tagjai közül kettőt, úgymnt az igazgatásra alkalmatlant, 's a' hatalmat tsak a' többi 3-nak kezénél hagyná meg. Ezen levél írója kitudódván, elfogattatott, minden iroványai lepetséltettek, 's vizsgálat alá rendeltettek. Azt mondják, hogy ennek az elfogatottnak számos társai vagynak, 's már 24-en, kik között az öreg Kolokotroni, és Koliopulos említést érdemlenek, fogságban ülnek. Valljon az éjszaki határokon kiütött nyughatatlanságok, mellyeknek elnyomására Schnitzlein Kapitány vezérlése alatt, egy osztály kiküldetett, az említett öszveesküvésbe vagynak e' bonyolodva, még ekkoráig nem tudatik. — Az egész öszveesküvés, mellyet inkább tselszövének (Intrigue) lehet nevezni, úgy látszik, meszszire ágazó, 's tzelja, hogy a' Régenység 5 tagjai helyett, maga a' fiatal Király, még minelőtte tökéletes korát elérte, — a' Factió vezérlése alatt uralkodjék.

H E L V É T Z I A.

Zürich Oct. 17-kén. Tegnapelőtt hagyták el a' szövetséges seregek Helvétziát, Basel Városából pedig tegnap takarodtak ki. A' Svövetséges Commiszariatatus Schvitzban ugyan akkor felüggesztetett. A' Helvétákhoz és svövetsé-

ges sereghez, következő Proclama-
tziót bocsátott a' Nagy Gyűlés: „Szövet-
ségesek! Midőn ezelőtt 10 héttel, a'
Schvitzi, és Baseli Cantonokban
történt zavarok hathatós közbenjárás
kívántak, a' Gyülekezet olly rendsza-
básokhoz nyúlt, mellyek alkalmasok-
nak látszottak a' rend és békesség hely-
reállítására, 's Országunkat fenyegető
veszélynek elhárítására. Akkor a' gyű-
lekezet bennetek bízott szövetséges ka-
tonák! felszólította benneteket, támogat-
nátok igyekezetét. Ti halgattatok a' szó-
ra, a' midőn ezereknél hagyátok el
házi körötöket, 's zászló alá siettetek.
Bezzeg! szép siker is jutalmazá meg
készségteket, mert Schvitz, és Ba-
sel Cantonok kiragadtatván nyomorult
állapotjokból, visszatértek a' törvényes
rendhez, 's immár részesülnek a' bé-
kesség óhajtott áldásaiban. Sarnēn-
nek ama törvénytelen egyesülete felbon-
tatott. A' Szövetségnek tagjai egy Nagy
Gyűlés által ismét egyesítettnek. A' Szö-
vetség, mind a' Kül mind a' belföldnek
megmutatta, mi ereje vagyon a' szabad-
ságnak, és függetlenségnek. Ez a' gyű-
möltse szövetségesek! viseleteteknek, és
igyekezeteteknek. Igaz hazafiúi érzés,
a' Hónt nagy veszélyből rántotta ki.
Az Ország Rendei fő kötelességeknek
tartják, minekelölte eloszlanának, sze-
rénységteket megköszönni: fogadjátok
tehát köszönetünket leginkább ti, me-
rész felkelő férjfiak! ti hontársaitok há-
lójokra, örökké számot tarthattok. Az
a' készség, az a' tsendes komolyság,
— eléggé megbizonyítá, hogy ti Eldö-
deiteknek érdemes unokái vagytok, és
ha jövendőben a' Hazát viszont veszély
találná fenyegetni, bátorságtokra, és
karjaitokra bizodalommal építhet. Szö-
vetségesek! nyujtsatok reményt, hogy
szép Honunk, az Isten óltalma alatt za-
varatlan boldogságban fog részesülni.
Kormányotoknak viszont arra, leszz

gondja, hogy töletek minden veszedel-
met elfordítson, mind a' kül, mind a'
bel föld előtt, erántatok tiszteletet sme-
rezzen, és így a' rend, az egység, és
békesség, költsönös segédeszközök ál-
tal fenntartassék! Bízatok Kormányo-
tokba! Tiszteljétek, és tiszteltessétek
Hazánk törvényeit! rend nélkül nints
szabadság! szabadság nélkül pedig nints
bóldogság. Isten áldjon meg bennete-
ket, 's Hónunkat. Zürich Oct. 15 én
1833. (Aláírás) A' szövetséges Gyüle-
kezet.

P O R T U G A L L I A.

Az Oportói lakosoknak nemigen
jól esik, hogy városok alól a' regularis
sereget elmozdítják, a' mi által az, (a'
város) minden szempillantásban vesze-
delemnek tétetik ki. A' Brittus osztály
Penichébe történt elrendelése után
még más reductió is vétetett elő az Opor-
tói Garnisonban. Illy környüállások kö-
zött a' felfegyverkezett polgárok szünet
nélküli mozgásban, és nyughatatlanság-
ban valának. Stubbs General azom-
ban megnyerte bizodalomokat. Sept. 28-
kán Dom Miguelnek egy osztálya,
úgy mint 2000 gyalog, 200 lovas katona,
nehány ágyúval, egészen Ven das No-
vasig nyomult, 's előtsapatjait a' Val-
longoi Ország úton, Oportótól tsak
1 órányira rendelé. Sept. 29-kén úgy
mint Dom Miguel nevenapján, meg-
támadást vártak, a' midőn éjjeli 3 óra-
kor félreverték a' harangot, — min-
den mozgásba jött, a' polgárok fegyver
alá siettek, és Stubbs General a' Val-
longói útra kémeket küldött ki: azom-
ban az ellenség nem tudni miért? szé-
pen visszavonult, minekutánna gabo-
pennal megrakodott. Ezen alkalommal a'
parasztság legelőször tüzelt a' Miguelis-
táakra. Villanovát igen feltettek, a'
mennyiben a' Gayai fellegvár még ké-
szen nints, holott a' Miguelisták még

mindég olly erőben vagynak, hogy azt könnyűszerrel bévehetik, a' mennyiben a' Douró éjszaki partján 7000, Oliveira d' Azemeisban pedig 3000 katonájok vagyon. Oct. 1jén Superb gözhajó, Oportóba érkezett, 's visszamenet ismét vitt magával katonákat. Az a' hír, hogy a' seregnél de tsak a' Portugallusok között, előmozdítások történtek, sok háborúságot okozott, leginkább Salda há nak Feld Marsallá lett kineveztetése, miután Stubbs General már régebben szolgál. Egyébiránt az említett gözhajó 1000 fegyvert hozott magával, a' mi valóban nagyon kelendő vólt, mivel a' fegyvertárban tsak valami 5—6000 hibás fegyver találtatott. A' Miguelisták ismét Villanova körül tsaponganak: azt mondják Arnellásba kémekeket küldöttek, hogy öszveköttetések, éjszak, és dél közt megkönnyítsék. Igy tehát Villanovára könnyen reá üthetnek, 's még fennmaradt bort elpazarolhatnák. A' szüret jól fizetett, de mivel a' Miguelisták a' Douró felső részét zárva tartják, nem lehet bort szállítani. Az ágyúzás következésében kárt szenvedett lakosok, egy fundusból, melly némelly Miguelisták elszedett vagyonjaikból fog előállítani, elégtételt nyereendek.

SPANYOL ORSZÁG.

(Bulletin du Soir) Prats de Lusanésben is kiütött a' Spanyol lázadás, de Barcellonaából oda rendelt katonák által tsak hamar elnyomatott. A' Nemzeti gárda már Organizálva vagyon, a' mennyiben a' tisztek kinevezettek. Tarragonában a' Generálkapitánynak engedelmével 500 lakosok szállottak fegyverbe, 's minden órában talpon vagynak a' Királynéért küzdeni. Don Jose Galceran, és Montaner másképpen Tudo egykori Spanyol tisztek, de az 1827-ki Révolutzjó

alatt száműzöttek, most hazájokba visszatértek, és Tarragona körül pártosokat akartak gyűjteni a' Királyné ellen, de ennek katonáitól üzőbe vetettek, úgy, hogy kéntelenek valának futásnak eredni. A' Barcellonai polgárkatonák első osztálya imígy fog nevezeteni: „II-dik Isabella Királyi szabadosai. A' polgárok közzül 4000 en felül jelenttek magokat fegyverfogásra.

A' Bayonnei Al Praefectus, Telegraf által azt a' parantsolatot vette, mellynél fogva, a' Spanyol szökevényeket, ha hazájokba visszatérni nem akarnak, az Ország belsejébe rendelje, ne hogy elszökhessenek; — azoknak mindazáltal, kik Castanon Generálhoz akarnak állani, úgy látszik tisztviselőink megengedik az elmenetelt. Madridtól, egész Mirandáig, a' Királyné tekintete elesmertetik. Castilia, és Aragonia még nem fészkelöttek. A' Logrannoi lázadás elnyomatott. A' Biscayai Insurrectió fejei Frantzia beavatkozástól tartanak, — azért nem munkálódnak meghatározólag, 's általában az egész Insurrectio nem kapott erőre, úgy, hogy reményleni lehet, melly szerint a' Királyné katonai közeledésekkel, a' rend ismét helyre áll.

Az esmeretes Santos Ladron, ki már a' boldogok közt nyugszik, Navarában már organizálta a' Revolutiót 800 önnkéntesekből: azután tsak hamar tsatára kelt a' dolog Lorenzo Obersterrel. Ezen tsatában Santos Ladronnak lova agyonlövettetvén, később 38 társaival maga is elfogattott, — 's midön a' Vice Királyal beszélni kívánt, ez néhány óra múlva, válasz helyett, mint már jelentöddött, a' Fő Rebellist agyonlövötte.

T Ö R Ö K O R S Z Á G .

Oct. 10 kén éjféltájban, Constantinápolyban ismét tűz támadt, de mi-

vel nem nagy szél fújt, szerentsére tsak kevés ház eghetett el.

Candiából érkezett tudósításokból tudjuk, hogy Mehmed Alinak onnani elűtazása után lázzadás ütött ki. Ez a Basa ugyan is, míg Candiában mulatott, kijelenté a lakosoknak, hogy az adósystema elrendelése végett tölők tanátsot fog kérni, és a szerént fog tselekedni; a mi valóban eleinte nem kevés öröme gerjesztette a népet. Azomban később Mehmed Ali tsak elbámult, más részről megboszoszankodott, midőn hallá, hogy a lakosok inkább szeretnek, a Fényes Porta által béhozott régi adó systema mellett megmaradni. Ezen környülállásnak lehet tulajdonítani, hogy a Basa rossz kedvel hagyá oda a szigetet. Tsak hamar azután megjelent egy rendelése, mellynek erejénél fogva, új, és olly terhes adó vettetett a Candiái lakosokra, hogy a Görögök képtelenek voltak elegend tenni, 's kijelenték, hogy eladván elébb fekvő jószágokat, azután egytül egyig kivándorolnak: 12000 Görög nem sokára azután felfegyverkezett, kik ellen Mehmed Alinak Candiái fő parantsolója nehezen kezdhet valamit.

Alexandriából írják: Mehmed Ali Sept. 4 kén egész flottájával, Candiából Alexandriába visszatért. A Vice Király ágyú durrogások között fogadtatott, 's számtalan polgári, és katonai tisztviselőktől kísértetett palotájába. Mint mondják, Mehmed Ali néhány nap mulva Cairóba szándékozik, 's onnan talán Felső Egyiptomba. Még nem tudatik mi tzelből? de alkalmasint a Dschiddai lázzadás elnyomása végett, vagy pedig, meg akarja néni az aratást, melly mint mondják azon a tájon rosszszúl ütött ki.

ÚJABB TUDÓSÍTÁSOK.

Újabb tudósítások szerént Spanyol Országban nagyon kezd a felkelés Don

Carlós részére terjedni. Madridban Oct. 16-kán még t-endesség uralkodott. Párisi legújabb tudósítások szerént Navarrában a felzendülés azolta még nagyobb sokra hágot, miolta Santos Ladron elfogott vezére a Carlístáknak agyon lövetett, annyira, hogy Tudeléban és Estellában is kiütvén a felkelés, az egész tartományt kéntelen vala annak General-Kapitánya had állapotban lévőnek kihirdettetni. — Madridból írják, hogy az özvegy Királyné, Oct. 17 dikén egy Kir. végzést adott ki, mellynek ereje szerént Don Carlosnak Spanyol országban minden birtoka confiscaltatik.

TUDOMÁNYOS DOLGOK.

Bogulawszky Professor különös figyelmét fordítván a híres Helley-üstökös-tsillagra nevezetes megjegyzéseit eleibe terjesztette Bóroszlóban az oda özvegyülekezett természetvizsgálóknak, mellyek szerént: Ez az üstökös tsillag 1835-ben hajnalonként a bika tsillagzat térén jelenik meg gyenge világával, mivel még akkor 40 millió mértföldnyire lesz a földtől. A föld felé sietvén Sept. 13 kán már 20 millió mértföldnyire közelít hozzánk, 's ettől fogva gyönyörűn fénylő üstöke mind inkább kiterjed, és sebesebben halad felénk korábbi feltetszéssel. Sept. közepe után által megy az ikerek jelbe; 's October 1-sőjén mikor már tsak 6 millió mértföldre lesz tölünk eléri a göntzöl szekere hátulso kerekeit (a nagy medve két első lábait) 's többé nem megy le. Ekkor fog legfényesebbnek és legnagyobbnak látszani. Oct. 6-dikán legközelebb jö a földhöz, az az, 3 1/2 millió mértföldnyire lesz tsak távol ehez. Üstöke ekkor legfényesebb léssen, 's leghosszszabbra nyúlik. Ettől fogva úgy látszik mintha a naphoz mind inkább közelitne, a földtől távozván. 1836 ban ismét 40 millió mértföldre a földhöz ismét látható lesz. Új

ra közelítvén hozzánk Martz. 1-ső „25 millio mf. lesz távol, 's így ismét eltávozik 's tsak 76 eszt. mulva tűnik fel 1912-ben.

B É T S.

A' Felséges Tsászárr és Tsászárné Oct. 29-kén délután, szerentsésen 's kívánt jó egészségben megérkeztek a' fejedelmi fővárosba, három hónapig tartott utazások után Tseh- és Morvaországban 's felső Austriában. Öröm innep napja lön ez Béts lakosaira nézve. A' felfegyverkezett formaruhákba öltözött és sorokba állított polgárság, mondhatni, száz ezer nézőkkel együtt, leírhatatlan örömjellekkel 's hódoló tisztelettel fogadták a' visszatért Felségeket, kiknek megérkezését a' bástyákról ágyú durrogások és minden harangok zúgása jelentették a' főváros lakosainak. Estve pedig az öröm innep bérekesztésére a' Tsászári palota termején szövétnekek világánál a' polgárság estveli muzsika bandái zúgtak zengedezve.

Legfelsőbb rendelés szerént, a' boldogult Spanyol Király halálát hét hétig fogja a' Ts. K. Udvar gyászolni, ú. m. három hétig mély és négy hétig félgyászszal.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'sony Oct. 29-kén. Minekután a' Kknak f. h. 26 dikán tartott Kerületiülésében, a' Horváth Országi Követ azon Inditmányára tett Izeneti Javallat, hogy a' Zágráb Megyei telkek állománynak, az Úrbéri munkálatokban bé hibásan töltött tabellája igazíttassék meg, tanátskozás alá vétetett, és megerősítettt; a' 129-ik Országos ülésre gyülekezzenek a' Kk, mellyben a' két Tábla közt még kérdésben forgó úrbéri pontokat illető 3 dik Izenetet felvévén, arról a' 130-ik Ülésben folytatólag tanátskoznak.

Péc's Oct. 26-dikán. Tegnap vette nálunk kezdetét az új oskolai pálya; Lyceumunk már Hittudományi, Törvényi és Filozofiai karokkal ditsekszik. A' Törvénykar most kezdi legelső pályáját három közoktató alatt. — September végén három nap tartott itt 40 oskola-tanító candidatus közmeg vizsgáltatása. A' közvizsgálat tárgyai valának első nap: a' muzsika, magyar és német helyes- és szépírás; második nap: a' methodologia, magyar grammatika, szám- és stilus-tudomány; harmadik nap: vallás-tudomány és paedagogia. E' tanító-nevelő intézetet megyés Püspökünk Szepessy Báró Ő Excja alapítá, három oktatónak tisztességes fizetést rendelve. Kezdette pedig ez oskola pályáját f. e. Május 1-ső napján. Így terjed-ki gondja derék főpapunknak a' falusi ifjuság helyes nevelésére is; ennyire kész, bár melly költséggel, áldozni a' polgári társaságokban olly igen szükséges erköltsiség javára. Nem méltán óhajtjuk e hét, hogy egy illy hasznos intézetek bökezü előmozdítója az egész magyar Haza 's egyház diszére sokáig éljen.

Debreczen. Szinte húsz eszten-deje, hogy sz. k. városunkban a' mesterségek gyarapodása és a' művek jobb, tsinosabb izléssel lehető készítése végett egy közönséges Rajz-oskola nyitattott a' minden tekintetben ügyes és szorgalmatos tanító néhai Kiss Sámuel Ur felvigyázása alatt. De még ifju korában elhunyt e' derék oktató; 's helyébe 1819-ben a' városi t. Tanács által kineveztetett, a' Nagym. M. K. Helytartótanáts által pedig rajz-professori hivatalában megerősített Beregszászy földmérő Ur; kinek fáradhatatlan szorgalma 's tzelírányos oktatása alatt ez intézetnek, — mellyet a' különféle mesterlegények, és inasokra nézve vasárnap, — a' számos oskolai

felsőbb és alsóbb tanulókat tekintve pedig, mindennapi iskolának helyesen nevezhetni, — virágzásával méltán dicselkedhetünk. Mennyire szíven fekszik mostani tanítójának e' rajz-iskola díszes 's lökélletesedése, mutatják számos tulajdon rajzolatjai, mellyek közhasznos-vételre az intézeti épületben függenek 's mellyeket kiki gyakorlása tárgyul vehet; da mutatják hazai nyelven írott 's nyomtatásban közkezen forgó munkái is, mellyeket a' rajzolás és építés tudományáról olly tzeállal készített, hogy minden ahoz érteni kívánók, de kivált tanítványi használhassák 's a' bennek előforduló tárgyakat magyar nyelven is olvashassák. Nagy szorgalommal 's practicus ellátással vannak e' munkák készítve; a' mellékelt 's világosításra szolgáló képeket a' tiszt. Professor Ur maga rajzolta, metszelte és nyomtatta; és hogy munkáit még szegényebb sorsu tanítványai is megszerzhessék, azoknak igen mérsékelt árt szabott, mint a' következő tzim és ár-feljegyzés mutatja: 1.) Az építés tudománya azon része, mellyben az az építésre teendő költségek számbavevése adódik elő. 1 fr. 12 kr. p. p. 2.) Az építés tudományának azon része, mellyben az épületeknek erős és alkalmas volta adódik elő 24 kr. ezüstb. 3.) A' rajzolás tudományának kezdete öt réztáblákkal. 1 for. 12 kr. p. p. 4.) A' szabad kézzel való rajzolás tudományának kezdete 12 réztáblákkal. 30 kr. p. p. — Minél kívánatosb hogy édes Hazánkban a' mesterségék 's művészet magos fokra emelkedjenek 's köztünk is majd valahára Béonarottik és Vignolák támadjanak, annál óhajt-

hatóbb, hogy a' rajzolás és építés tudományának e' magyar nyelven írott zsengei, mellyek a' szerzőnél találhatók, közkeletre kapjanak. —

Béts, Oct. 26-kán ment véghez itt azon Lottériai nyerő sorsok kihúzása, mellyek közül az öt főbb nyerő sorsok számai 's nyerései ezek: 16,163. Bádénben az urasági nagy ház Nro 157.

79,714. Riedben egy ház Nro 13.

4,381. ezüst asztali készület.

138,735. kávézáshez és theázáshoz ezüst készület.

53,545. Dámáknak öltöző ezüst készület.

A' pénzbeli főbb nyerések sors számai ezek: Váltóban:

500 f. nyertek: az 5437; 6233; 62383; 65568; 78660; 82224; 91627; 101117, 146514.

1000 f. nyertek: 33072; 61633; 82070; 88949; 89830.

2500 f. nyert 86811.

Az ingyensorsok közül nagyobb summákat nyertek; úgy mint: 55658, és 87012, mindegyik 750 f. — 93043, 95162, 111250, és 111473 mindegyik 800 for. — 15159 nyert 1500 for. és 127,037, nyert 2000 f.

Az ingyensorsok közül, az itt következő sriesekben 1. 5. 6. 8. 14. 15. mindegyik egy aranyot nyert, a' többi sriesekben álló ingyensorsok pedig ú. m. a' 2. 3. 4. 7. 9. 10. 12. 15. 16-ban, mindenik 5 for. Váltóban.

A' nyeréseket Zinner Nagykereskedő író tisztében lehet által venni, November 9 kétől kezdve: Bauermarkt Nro 581.

Szerkesztető és Kiadó Márton Jóséf, Professor. (Landtrasse Nro 315.)

Nyomatató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 755.)